



PERIÒDICH SATIRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.



FRANCISCO DOMINGO.

Un gran pintor valencià
 que pinta com lo primè,
 ab una sal hasta allà,
 y que s' ho fa pagar bè.

UN ORGA DE RAHONS.

HISTORIA XINESCA.

Lo dia que s' obrí 'l Palau dels Goigs-purs en *Bat-Che-Lun*, hermosa ciutat del litoral de la Xina, causà l' edifici ab sas maravellas tal impressió entre aquells habitants, que per espay de sis mesos no 's parlà de res més en tot l' imperi, y era tal l' afluencia de visitants, qu' en los dias de major concurrència, entre asfixias y aplastaments, van contarse centenars de cassos. Lo poble xino es un poble entussiasta... y aficionat á las empentas.

Tothom cantava las glorias del gran mandarí *Chius-Tchau-Let*, ànima de aquella empresa, que sense més recursos que 'ls de la ciutat que governava, encaie que molt populosa, bastant endarrerida de comptes, havia fet alzar aquella joia arquitectónica. Y no era l' edifici lo més notable, si no lo que contenia.

En la planta baixa un ample vestíbul y extensas galerías ahont los dignataris del imperi y 'ls sacerdots de Confuci havian acumulat sos tresors artístichs y arqueològichs de tal valor, que alguns contavan més de 100 sigles d' existencia. En una de las galerías s' hi veyan las obras del art escultòrich modern, en lo quat los xinos sobresurten.

Dos escalas monumentals, una per banda, conduhian al pís primer del inmens palau y allà brillavan en tot son esplendor las galas de la pintura xina, que tan se distingeix per la viva del colorit y l' elegancia del dibuix. Pero l' entusiasme dels concurrents se desbordava al recorrer la gran y suntuosa colecció de objectes artístichs—jerros, tapissos, armaduras, mobles etcètera, etc.—que ocupava la galería de honor del

indicat pis primer. Tots aquells objectes procedían del tresor imperial y cada un d'ells era un portento d' esplendor, una meravella d' art y de riquesa.

La sorpresa dels xinos ja prou excitada ab la contemplació de tan gran número de bells exemplars de las arts plásticas, pujá de grau un dia, que sentiren ressonar acorts majestuosos y robustos, en un gran saló, de proporcions colossals, al qual li servían de march las indicadas galerías.

Una inundació de xinos invadí la gran sala, tota plena de retumbants armonías.

—¿Ahont es l' orquesta? ¿ahont son los músichs?—preguntavan los visitants, alsantse de puntetas, y obrint tan com podían los ullets oblíquos.

No 's podían convencer, per més que 'ls ho expliquessen, de que un home sol passejant sos dits per un teclat y apretant los péus sobre uns pedals, com un teixidor quan fa correr lo teler, pogués produhir una música tan plena, tan rica, tan sonora. Y la sèva admiració arribava al extrém, quan de l' altra testera del saló, y sense que ningú manipu és, responían nous acorts, novas armonías, semblants algunas al eco de mil trompetas y altres á un coro afinat de veus més que humanas, angelicals.

Ja haurán endavinat mos lectors, que aquell instrument desconegut dels habitants del Celest imperi, era una orga.

Son constructor, un japonés molt intel·ligent anomenat *Me-Chua*, havia realisat lo projecte que duya de cap feya temps de construhir una orga modelo, ó millor dit, duas orgas enllassadas per medi de la electricitat, contant que la Xina tan adelantada en altres rams de l' art y de la industria, sabría apreciar son extraordinari invent y colmarlo de riquesas.

Me Chua, quan se trasladá del Japón á *Bat-Che-Lun* encare que contava ab un capital, no tenia 'ls medis suficients per realisar la construcció de l' orga eléctrica, y acudí á un sèu paisá, molt acaudalat, en demanda de ausili. *Ona-Ló* era un armador de barcos retirat, que disfrutava de una immensa fortuna. Escoltá benévol la pretensió del organer y s' oferí á ajudarlo y sostenirlo... com la corda sosté al penjat... deixantli diners, no sé si al 25 ó al 30 per cent. No hi ha com haver fet negocis marítims per saber que tan á la Xina com per tot arréu, «com més té la mar més brama.»

L' éxit de l' orga sigué inmens.

Pero l' interés dels diners deixats per *Ona Ló* corria al compás dels aplausos tributats á *Me-Chua*.

Un dia *Ona-Ló* cridá al sèu deutor y li digué poch m s ó menos:

—Desitjo ferli un favor.

Lo pobre *Me-Chua* sentí traspuarli un suor fret per tots los poros. No d' altra manera suan los condemnats á mort, quan los posan en capella. ¡Un favor de *Ona-Ló*! ¿Quín favor podia ser?

Clarament li manifestá, sense embuts, que no té necessitat de ferne, l' home que té diners. *Ona-Ló* 's quedava l' orga; pero aixó sí era precís que *Me-Chua* li cedís barato.—¿Li están bé 8,000 *taels*?

—Home, si ja sab vosté, que 'l material me 'n costa més.

—Vaja, perque es vosté, n' hi donaré 10,000... ni un *tael* més... Farém una liquidació: tants que

me 'n déus, tants que te 'n dono, y en paus. ¿Li está bé?

Me Chua, á pesar de que quedava arruinat, no refugí del tot la proposició del sèu acreedor. Manifestá ab lealtat que 'l gran mandarí *Chius-Tchau-Let* li havia fet alguna indicació, y que podent vendre l' orga á tan poderós personatje pensava treure'n mes bon partit, tan més quan no era 'l mandarí qui havia de pagarla, sinó la ciutat.

Ona-Ló 's conformá en esperar un plasso. Si dintre do tres mesos lo gran mandarí no l' havia comprada, l' orga quedava per ell.

¡Y quíns tres mesos de angúnias passá 'l pobre japonés!

Las oficinas del Celest imperi son com las d' Espanya: los expedients, allá com aquí, marxan á pas de tortuga, y sempre que l' que té un assumpto pendent acut á veure á un empleat, aquest li respon:

—Haurá de tornar demá.

Y aixís passen dias, senmanas y mesos. Devegadas, anys; devegadas, sigles.

Me-Chua se donava á tots los dimonis del infern. ¡Haver treballat tant, haver exposat lo que tenia y lo que no tenia per la gloria de la Ciutat de *Bat-Che Lun* y de tot l' Imperi, y trobarse sense adelantar un pas, al tractar de recullir los legítims fruits de's sèus esforços y de la sèva intel·ligencial!

—Pero, home, no sigui tonto, va dirli un dia un amich, molt coneixedor de las cosas de la ciutat. Vosté 's figura que per la seva bona cara li portarán los diners de l' orga á casa seva...

—¿Y donchs qué tinch de fer?

—Lo que 's fa sempre que la roda de una màquina s' encalla. ¿Vol que la roda marxi? Úntila.

La paraula «Úntila» sigué com un mot màgich que obrí las portas del cel al apurat organer. No hi havia caygut. Pero desde aquest moment ja estava salvat.

Y ara permétinme que 'ls presenti un nou personatje.

S' anomena *Chon-Cha-Les*, es conceller del gran mandarí; sense ser curt de vista, ni patir dels ulls, usa ulleras blavas, á tall de corassa, per ocultar millor las sèvas impresions; y desde qu' exerceix lo càrrech de conceller, hasta 'l bigoti y la trena del cap se li han tornat de plata.

L' entrevista del organer japonés y l' aprofitat conceller sigué curta y expressiva.

—Vosté, va dirli 'l funcionari xino, está á punt de realisar un negoci important. L' usurer *Ona-Ló* li ha ofert per l' orga 10,000 *taels*. Si nosaltres deixém de comprarli, no tindrà més remey que cedirli, y com que 'l préu de la venta per lo que respecta á nosaltres es de 27,000 *taels*, resulta que á las mèvas màns está 'l fern'hi guanyar ó fern'hi perdre 17,000.

Me-Chua escoltá espalmat aquest preàmbul que denotava per part del conceller un gran coneixement del assumpto.

Chon-Cha-Les continuá:

—Ara jo podria dirli: «Aquests 17,000 *taels* de benefici hém de partirnos'os: 8.500 per vosté, 8,500 per mí... Pero aixó no seria tractarlo de amich... ¿Li está bé que li apliquém la tarifa de la casa?»

Me-Chua ab timidés:

—¿Se pot saber la quantia de la tarifa?

Chon-Cha-Les:

—Lo cinch per cent del import total de la venta.

—¡Fet! digué *Me-Chua* respirant ab goig, com si li haguessen tret un gran pés de sobre.

Y l'endemá lo conceller *Chon-Cha-Les* rebia un saquet que contenia 1,350 *taels* en bonas monedas d'or, y la ciutat de *Bat Che Lun* saludava ab alegría lo desprendiment del gran mandarí, que li regalava una orga tan exp'éndida... pagant ella.

Y ara vè 'l bó de la historia.

Lo tracte realisat entre l'organer japonés y 'l conceller xino, á pesar de haverse dut á efecte ab lo major secret, no sé cóm sigué que arribá á traslluhirse.

No 's parlava d'altra cosa en la ciutat. La noticia arribá per lí á Pekín, y l'emperador incontinent, enviá un seu delegat á *Bat Che-Lun* ab la comissió expressa de averiguar lo succés y fer justicia exemplar y prompta.

Lo delegat era un home expert y hasta incorruptible. A ser un altre home 'ls concellers de *Bat-Che-Lun* li haurian tapat los ulls ab uns quants centenars de *taels*; pero tractantse d'ell no era possible.

Lo fet se averiguá promptament, y per tota disculpa digué 'l conceller *Chon-Cha-Les*:

—¡Qué tanta camorra!... Sí senyors: jo faig tots los negocis que 'm venen á las mans... per aixó soch conceller del gran mandarí. ¿Y donchs qué voldrían? ¿Qué desempenyés gratuítament un cárrech públich, delicat y compromés y encare hi afegís diners á sobre?.. Homes, no siguin tontos... Lo que faig jo ho fa tothom, á la Xina y fora de la Xina. La questió es ser honrat y no moures de la tarifa, aplicantla ab consciencia. Un miserable 5 per cent de comissió no fa mal á ningú.

Lo delegat del emperador no volgué sentir m's y dictá una severa sentencia.

Ocupat que sigué 'l saquet ab los 1,350 *taels*, qu'encare permaneixian intactes, de la roba del sach maná ferne algunas venas; y del or de las monedas, balas.

Tres días després lo conceller *Chon-Cha-Les* y alguns dels seus companys tapats d'ulls ab aquelles venas eran fusellats ab balas d'or, dintre del gran saló del Palau dels Goigs-purs, als acorts armoniosos del orga eléctrica del japonés *Me-Chua*.

De aquesta feta á la Xina s'ha perdut la rassa dels concellers. Ningú vol serne.

P. DEL O.

JOCHS FLORALS.

SONET.

Domassos, y banderes ja cansades de servir... y escoltar sospirs melosos; versos ab peu forsat, *pollos* gomosos, senyoretetes molt pulcres y endressades:

colorayna y verdor; lires daurades que ja no ho son; gastats ideals pelsosos; quincalla regional, cants amorosos y *cursilóns*, sentits cent mil vegades;

música celestial, jemechs d'encárrech, rimayres enguantats que, gastant trona, cantan la barretina catalana...

¡Romansostrasnotxats!... Donchs, feste cárrech

lector, que aixó ho admira Barcelona entre un badall de son y altre de gana.

E. VILARET.

LA EXPOSICIÓ DEL NIU GUERRER.

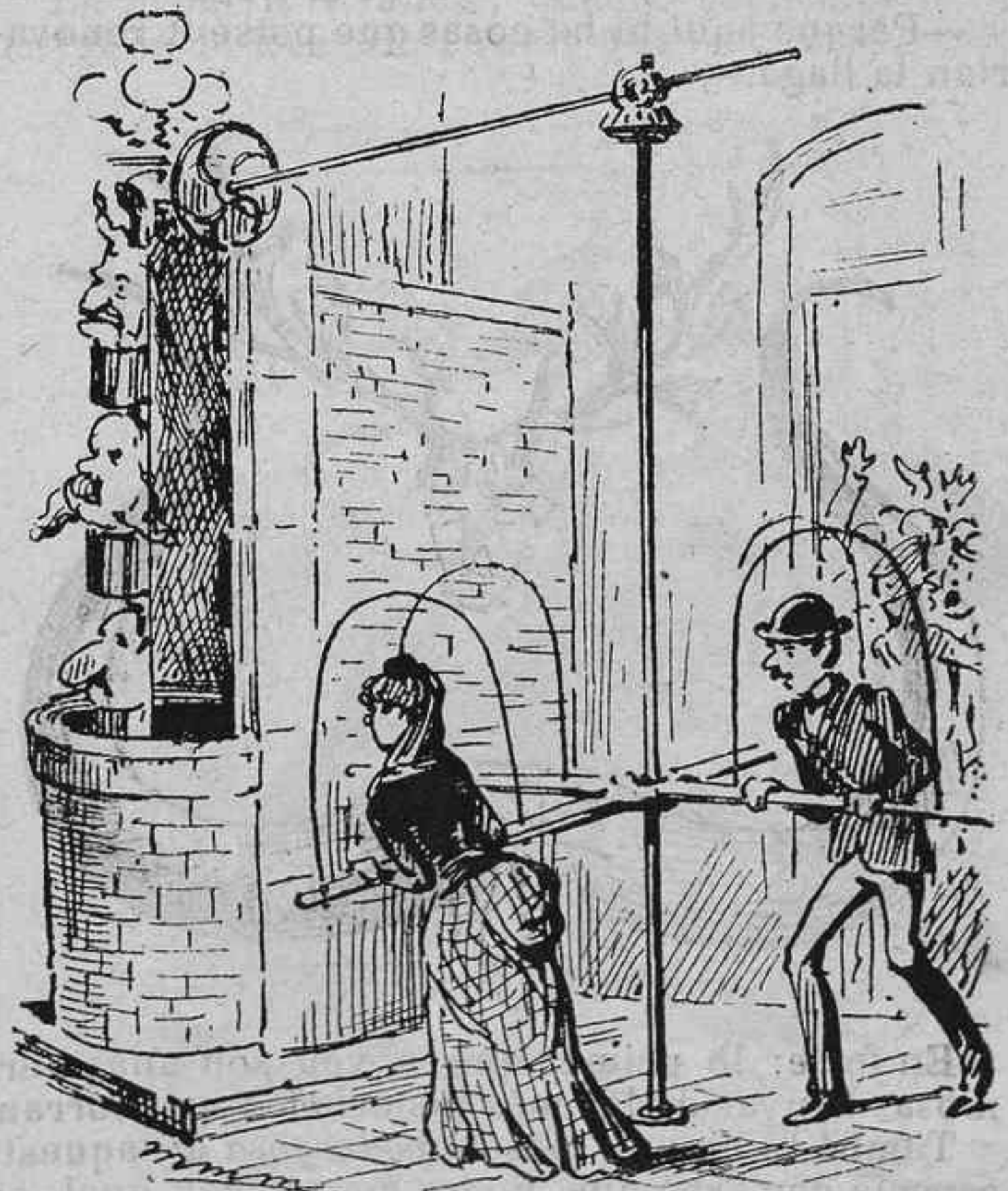
Sense demanar cap subvenció al Govern, ni espatllar cap jardí públich, ni tapar lo pas á ningú, ni enviar comissionats al extranjer buscant concurrencia, 'l *Niu Guerrer* ha fet una Exposició Universal, méns gran, méns ampla, méns escampada que la del Parch; pero que fa riure molt més.

Descriurela es impossible. Unicament veyentla 's comprén tot lo que val l'esfors, l'ingeni, la xispa, 'l bon humor d'aquella societat de plagas... de varias parroquias.

De la Exposició del Parch se 'n sortia brut de pols y ab la carota seria: de la del *Niu* se 'n surt rihent y ab ganas de tornarhi. Allí la gent no hi anava ni arrossegantla; aquí cada vespre hi ha empentas: allí no 's podia donar un pas que un home no s'hagués de gratar la butxaca; aquí ningú s'ha de gratar res: allí tot estava sense acabar; aquí tot se veu llest... allí hi van concorre únicament la mar y la terra; aquí hasta hi ha concorregut lo cel. ¿Volén encare més probas de la superioritat d'aquesta Exposició?

Entrém y donémhi un lleuger vistasso, ja que, com hi dit, no es possible ferne una descripció detallada.

Lo primer que 's troba es lo torniquet, conta-



dor de las personas qu'entran. Al món hi ha individus que rodan la sinia y altres que nó; al *Niu* tothom l'ha de rodar; 'l qui no roda, no passa.

Inmediatament s'atravessa una graciosa parodia del famós restaurant *Castell dels tres dragóns*, y recorrent una gruta de suro, s'arriba al *Umbrácul*, colecció de plantas, ahont hi figura lo més notable de la flora humorística: no més hi faltan las plantas dels péus.

Allí hi ha la *cabellera de la reyna*, de cabells

de debó; *campanetas* .. de plom; un *pitus-porum*, que fa uns pitos que en Cánovas coneix molt de vista... y d' oído; y, sobre tot, una *figuera de moro*, de solas de sabata

cubertas de agullas, qu' es la admiració dels visitants.

—¿No t' esqueixos d' aquesta planta? — vaig preguntar á un socio del *Niu*, desitjant possehir-ne un exemplar.

—Nosenyor,—va contestarme; —pero si hi frega la roba, aviat n' hi farà algún.—

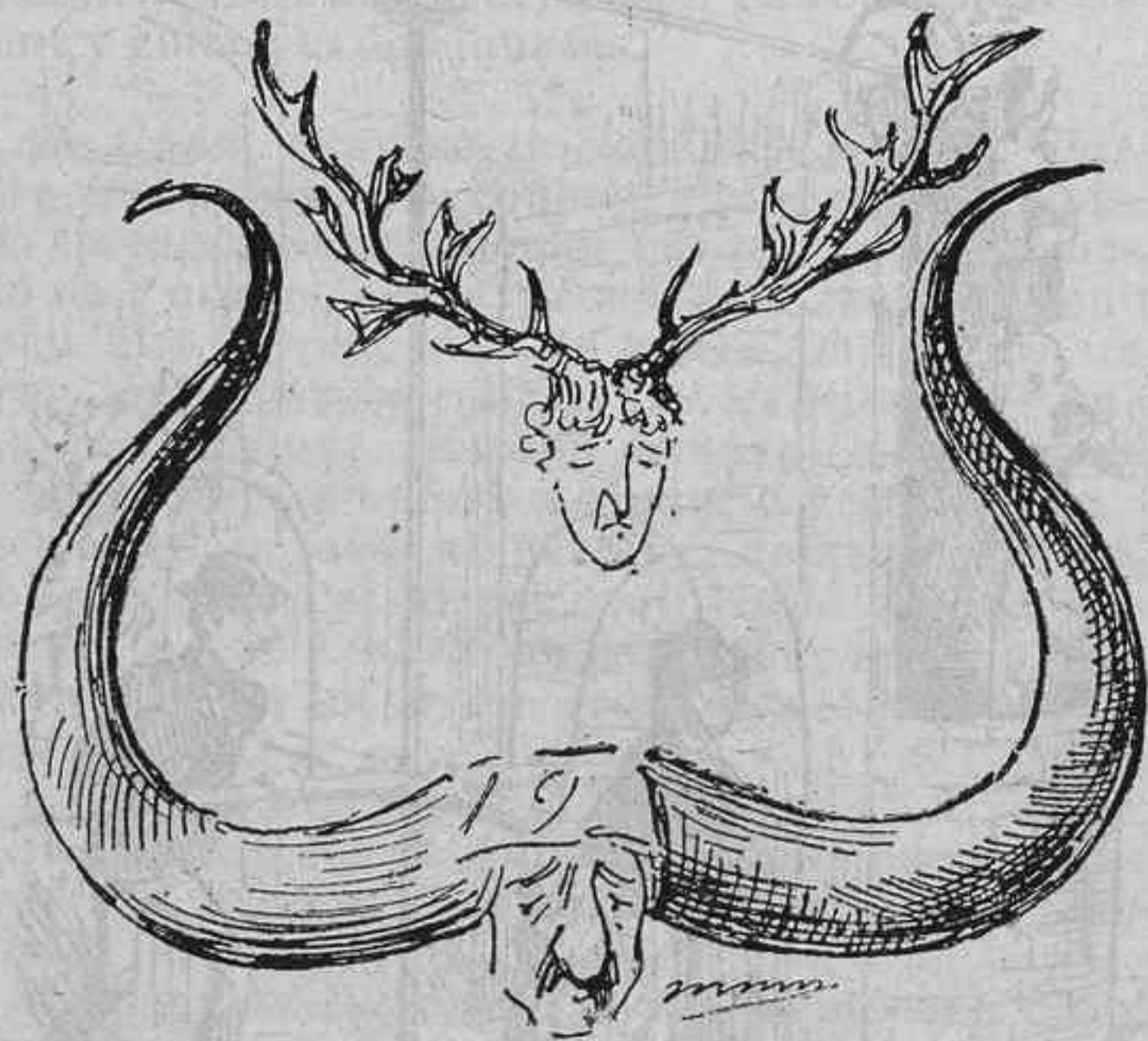
Del *Umbrácul* se passa á la secció de *Maquinaria* formada per una inmensa colecció de màquines, com un submari *per baix*, aparato pera *agafar monas*, fàbrica de *cos enter* y altres ocurrencias pèl istil.

A continuació vè la *Historia natural*.

—No hi entris! —deya al seu marit una senyora que ja hi havia ficat lo nas.

—¿Per qué?

—Perque aquí hi ha coses que potsé 't renovarian la llaga.—



En fecte: lo primer que 's veu son unas hermosas banyas de las més historiadas que corran.

També hi ha una mostra *pedregosa* d' aquesta especie de carbó que no crema, y del qual en cada arroba se n' hi troba una lliura..... quan no se n' hi troban dugas.

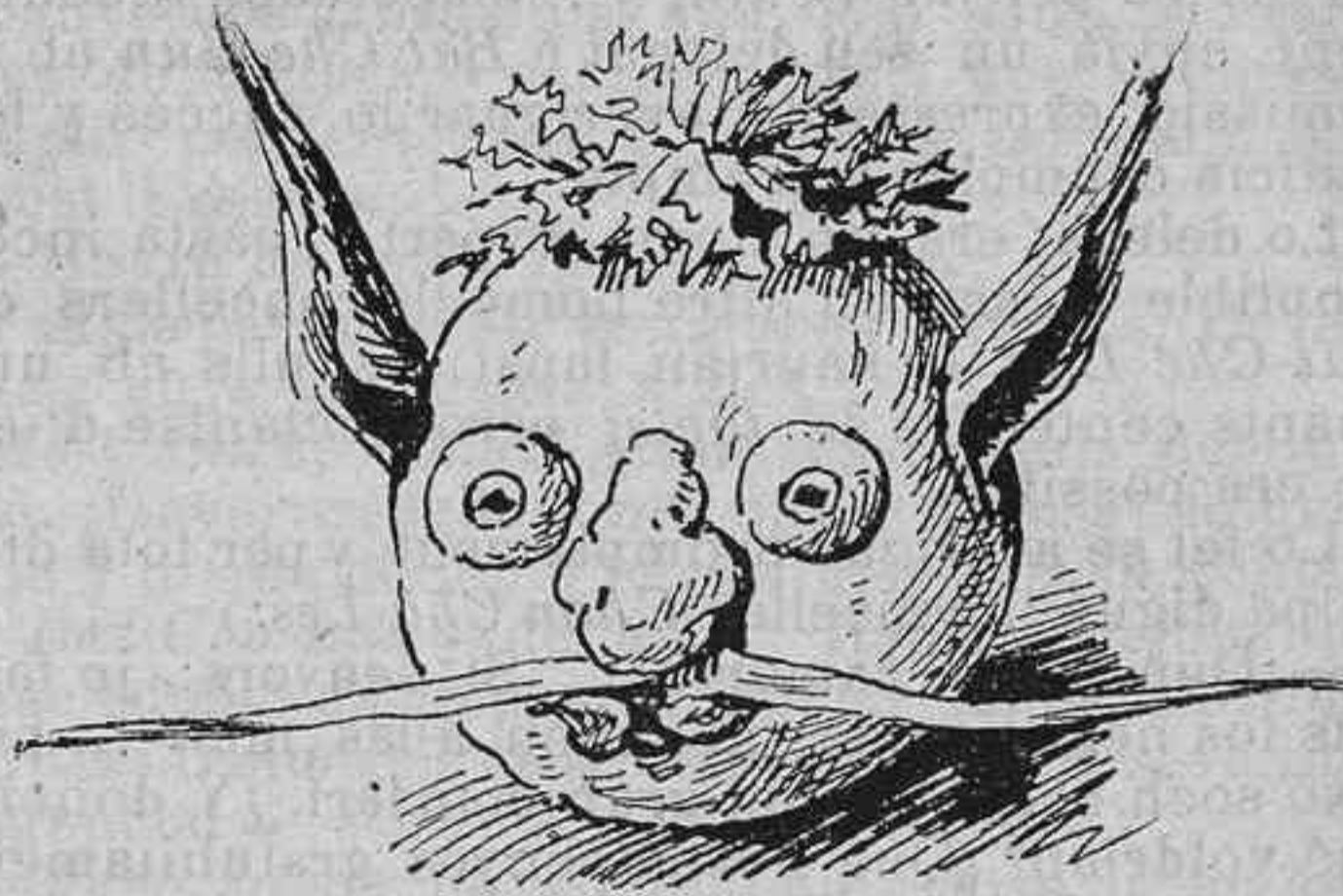
D' allí 's passa al departament del *globo cautiu*.

Las ascensions se fan ab molta comoditat y sense perill. La corda penja del sostre: de manera que encare que 'l globo reventi—lo qual es impossible—als viatjers no 'ls hi pot passar res. Lo panorama que *desde allí dalt* se disfruta es admirable... y obra molt l' apetit. Figúrinse que lo que 's veu en primer terme es lo nostre Ajuntament, a racantse en unas inmensas taulas que voltan tota la Exposició del Parch.

Naturalment, á continuació del globo, vé 'l *Cel*, una instalació composta exclusivament de productes celestials, com verbi gracia: *escumbretas de Sant Llorens*, *palo santo*, *confitura de cabell d' ángel*, *agullas de la Mare de Dèu*, *blau de cel*, una *caixa de las ánimas*, *vi de Lácrima-Christi*, etcétera, etc.

Atravessant lo *Palau de ciencias*, il·luminat pèl sol fumant ab pipa, s' entra en lo *Pabelló d' agricultura*.

Lo que més crida la atenció, en aquest departament, es lo retrato d' un expositor fet ab un salero extraordinari. Vé á ser una recopilació d' una pila d' insults inofensius que en la nostra



llengua abundan. Comensa per tenir lo cap de carabassa, cabells d' escarola, lo nas de patata, los morros de figa, los bigotis de grill, las orellas de burro y las patilletas de garrofa. Soizament en un detall se li fa favor: té la boqueta de pinyó.

Hi ha també en aquesta secció una *colmena*, ab unas *abellas* vivas de nova invenció, bastant parescudas als escarbats.

—Escolti—deya jo á un *guerrer* que m' acompanyava:—al tan gran escampall d' objectes com hi ha en tota la seva Exposició, ¿no temen que 'ls toquin alguna cosa?

—No senyor: en primer lloch perque las personas que venen aquí no tenen per costum tocar res que no siga seu, y ademés repari; de tan en tan hi ha un polissón estacionat, que vigila y fa *ojo*.—

Realment, cada vinticinch passos se veu un *polisson*... penjat á la paret, ab un ull que enamora.

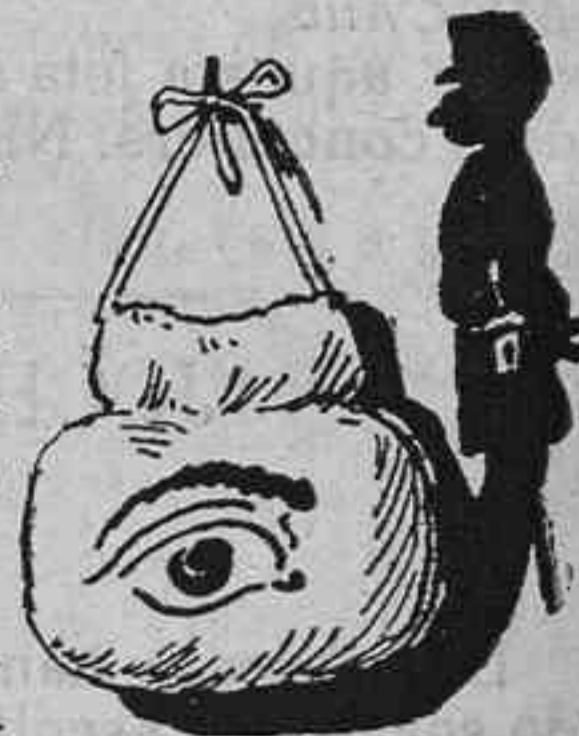
Sortint de l' *Agricultura*, 'ns trobém dintre 'l gran *Palau de l' industria* aglomeració de productes de diverses terras, desde 'l país de Xauxa, hasta can Tunis.

La instalació de Xauxa, especialment, es deliciosa. Gosos lligats ab llangonissas; montanyas de confitura; camps de macarróns; arbres que produheixen barrrets, camisas, sabatas y maquinas de cosir.

Hi ha un monument dedicat á un célebre alcalde, rodejat de primeras pedras, sumideros, jardinetes y altres menudencias.

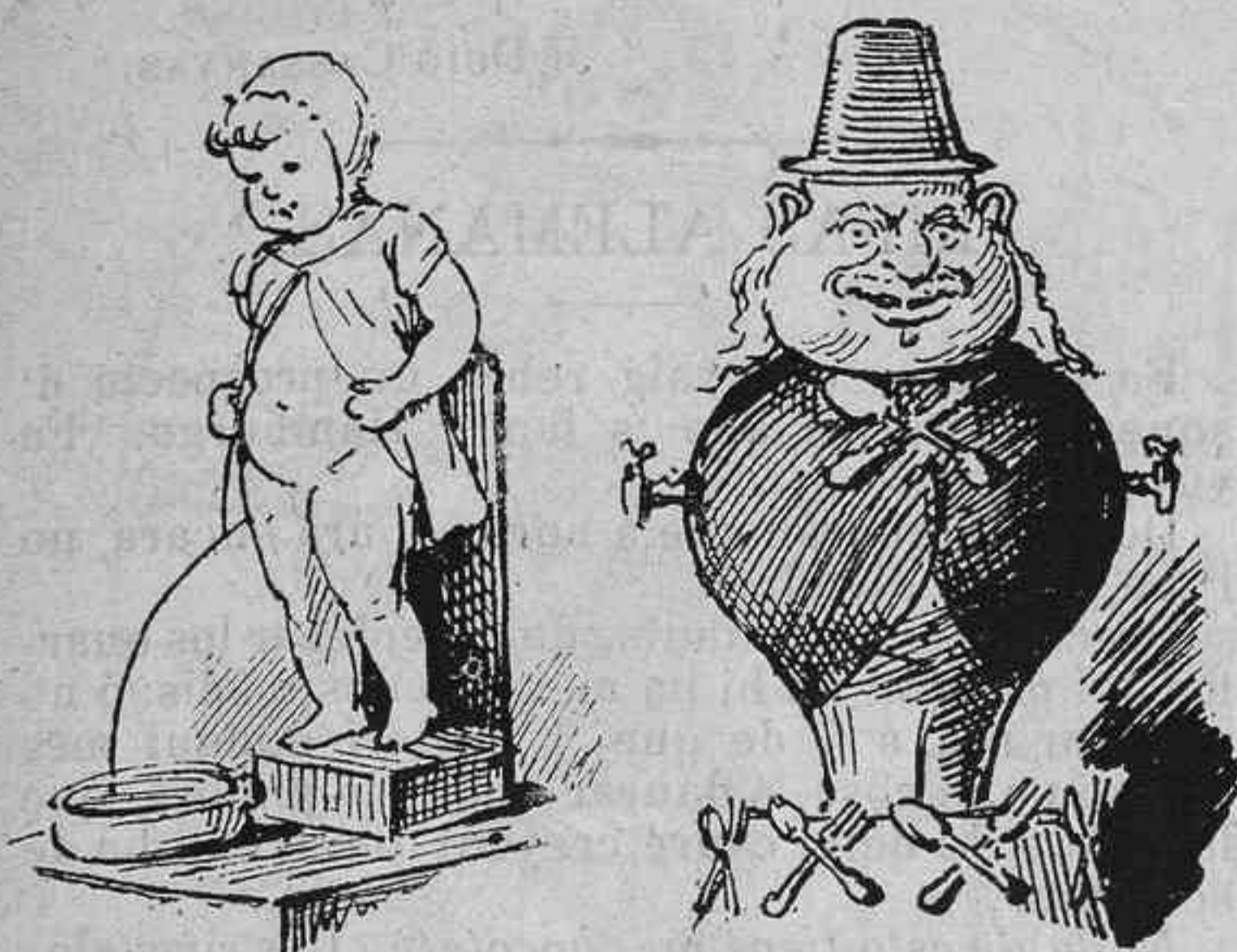
Hi ha també una hermosa colecció de llanas humorísticas y un' altra de pells epigramáticas.

Ocupa un lloch preferent la instalació de tabacos, comentsant per las *primeras materias* (burillas y fullas de patatera) y acabant per una escultura d' un home escanyolit y tísich, que repre-



senta la verdadera imatge del desventurat fumador espanyol... que fuma del estanch.

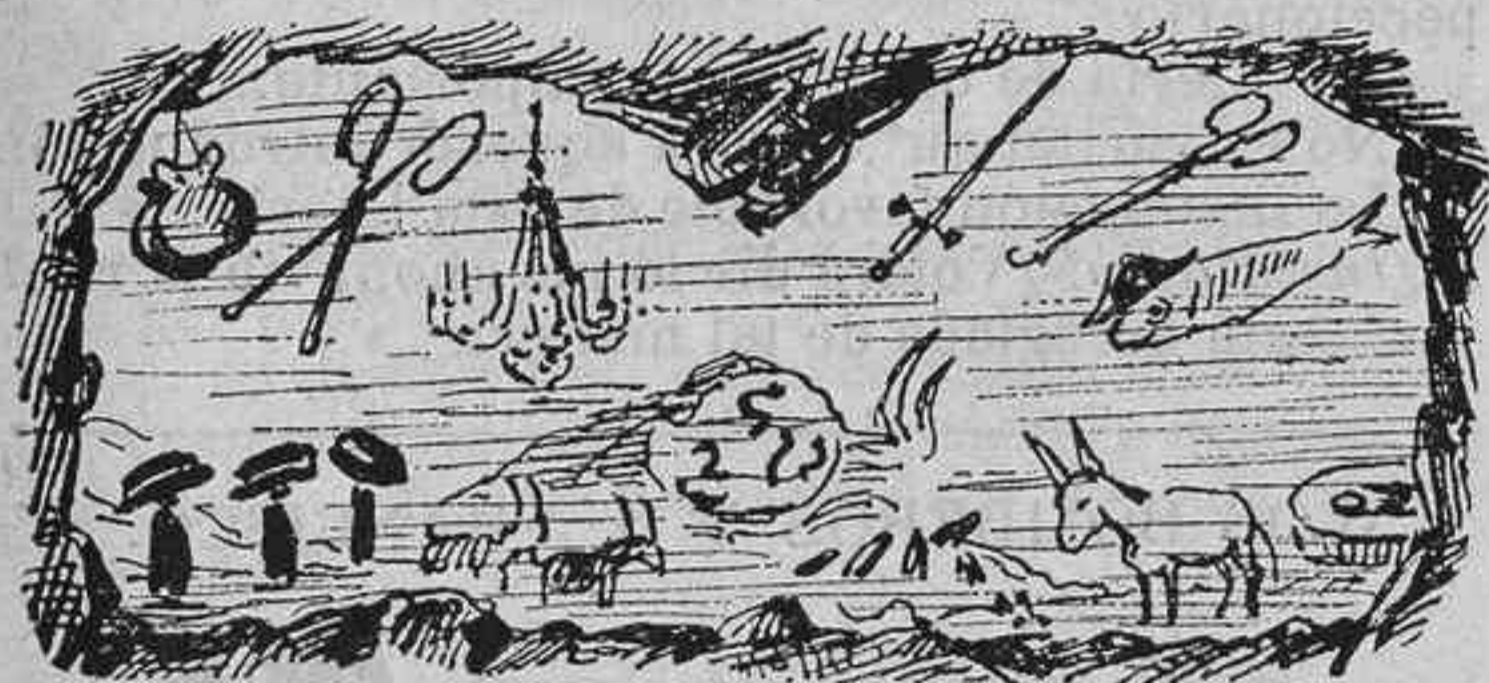
En un recó del *Palau* s' hi veu una font d' aygua de Colonia, ab un sistema de canalisació mo't antich: pero sempre nou.



Y en un altre recó hi figura una font-rodona, sobre un *parterre* d' arrós, que no sé si es de Moncada.

Per fi, crida molt l' atenció un treball que representa la defensa del campanar de Gracia per quatre gats, durant la saragata del any 1870.

Vista la secció d' Industria, passant per vora una escala sota la qual hi ha, com es natural. Sant Aleix, s' entra en lo deliciós *Aquarium*, p' é de peixos conservats en aygua dolça.



Ja poden suposar los peixos que allí 's vehuen. *Burrets* de quatre potas, *molls* d' agafar brasas encesas, *sangoneras* políticas, *llagostas* de puro, *aranyas* de fer llum y altres bestias de ferro, fusta y cartró.

Sense més ni més, doném dos passos y 'ns trobém á la Rambla, la famosa Rambla de Barcelona, iluminada com durant las festas de la Exposició, y veyentse al lluny lo monument á Colón de tamanyo natural... mirat á certa distancia.

No hi falta res: las principals botigas de la Rambla, los kioskos, los sumideros, los arbres, los cotxes—que per cert van contra direcció—las personas, los municipals... tot está allí colocat en son lloch y ab la major veritat possible.

Seguint la Rambla en tota la seva extensió, entrém en la secció de *Bellas arts*, collecció d' esculturas y quadros, ab riquíssims marchs d'aurats... d' espart superior.

Hi ha allí tantas obras d' art, que per donarne una idea necessitaria tot aquest número; per xó 'm limitaré á las més *frappants*.

Una escultura. *La traició*: una vella dòna un carmetlo á una nena, y aprofitant la seva distracció, li pren las arrecadas.

¡Al fi sols! Parodia d' un célebre quadro de Tofani: los gegants de casa la ciutat, arrambats á una pared, parlan á solas de las sevas cosas.

Pluja de... xiulets, escultura. En Cánovas paraygua en má, passejantse per Zaragoza, Madrid ó Sevilla, com vulguin.

Tres sants barcelonins. Un quadro que representa tres sants Peres de diferentes midas. Sant



Pere més alt, Sant Pere mitjà y Sant Pere més baix.

La primera tentació, quadro explicatiu de la cayguda de Eva. En aquest quadro, Adan, pera



estar en caràcter, llegeix un periódich que 's titula *La moralidad*.

Finalment un baix relleu, que quan en Sanromá está de broma—qu' es casi sempre—hasta parla y canta.

Moltas y moltas cosas més hi ha dignas de alabansa; pero ho repeteixo; ni es possible recordarlas, ni hi ha espay per dir tot lo que un voldria.



Donant després una ullada a la secció d' *Anti-güetats*, lont s' hi veuen medallas y monedas, llaunas vellas, armas rovelladas, unas calsas brodadas que havían pertenescut á Carlos IV—lo catálech diu al pare de Fernando VII—una basseta del temps dels cartaginesos, vanos, pipas y rellotjes parats, tenen la satisfacció de poder dir que ja han vist la Exposició del *Niu*, una de las manifestacions més palpables de la gracia y del bon humor d' aquesta antigua y popular societat.

Verdaderament, dintre del seu género, los socios del *Niu guerrer* han realisat un' obra admirable. Lo visitant vá de l' una secció á l' altre y de instalació en instalació, sense que may desapareixi dels seus llabis la rialla; pero la rialla franca, natural, espontánea; aquella rialla que traduhida en paraulas, vol venir á dir:

—¡Mare de Deu! ¡quinhas ocurrencias tenen aquests gats!

Senyor don Francisco de Paula, vájila á veure la Exposició del *Niu*; ¡vájila á veure! Allí apendrà d' organisar grans certamens.

M' hi jugo qualsevol cosa que si la Exposició que vosté va fer l' haguessen dirigida 'ls *Guerrers*, hauría sigut més celebrada y hauría donat més bons resultats.

Los socios del *Niu* podrán no sapiguer combinar tan bé com vosté aixó dels tarugos; pero de fer exposicions ¡ja ho crech que 'n saben més!

¡Ah! Y més baratas.

Y sense goteras.

A MARCH.

¡¡BÉ!!

—Ta esposa t' enganya, Carlos.

—¡Oh! ¿Qué dius?

—La vritat, noy.

—Las probas. ¡Vingan las probas! Próbam eixa afirmació.

—No hi ha probas; es que 'm consta.

—Y bé. ¿Quí es lo seductor?

—Aixó si que no puch dirt' ho.

—Oh, donchs menteixes, Ramón.

—No, que 't dich la vritat pura.

—Si es vritat, fesme 'l favor

de dirme 'l nom del culpable.

T' ho demano de tot cor.

Digame 'l

—Bé, te 'l diré;

mes ab una condició.

—Ab la condició que vulgas.

—M' has de prometre que no

has de ferl' hi res.

—T' ho juro.

—¿Sí?

—Sí. Paraula d' honor.

—Donchs, llavoras...

—Digas... ¿qui es?

¿Quí es lo miserable?...

—¡Jo!...

J. PUIG CASSANYAS.

RIFAS ALEMANAS.

Fa vuyt días que vaig rebre un prospecte d' aquestas loterías que 's fan á Hamburgo. ¡Fa vuyt días!

Donchs ¿creurán que á horas d' ara encara no l' he pogut entendre?

Precisament, tractantse de arreplegar los quartos del próxim, no hi ha més que dos medis: ó no explicar res, á fi de que 'l misteri dongui més atractiu á la cosa, ó daurar tan be la píldora, que la gent s' hi deixi caure creyent que l' éxit ha de ser segur.

Nada de esto tiene mi chocolate. Las rifas alemanas no tenen res d' aixó ni molt menos.

L'egint lo prospecte sembla que un estigui examinant un geroglífich. Los caps débils cauhen desvanescuts als deu minuts de llegir. Las cepsas sólidas hi donan voltas y més voltas, y no lo-grant entendre res, acaban per arrufar lo nas, exclamant:

—¡Vade retro! Me l' apartas: no estich per rifas tan complicadas y diabólicas.—

Fássinme 'l favor d' agafar un prospecte d' aquests que corren per aquí, y comensin á inspeccionarlo.

«La lotería de dinero bien importante...»

¿No es veritat qu' es rara aquesta introducció?

«La instalación favorable de esta lotería...»

¿Instalació? ¿Voldrá dir lo pis ahont viu la rifa?

«...está arreglada de tal manera...»

LOS BOMBEROS Y D. FRANCISCO.



—Una gracia de caritat per uns pares de familia!

—No pas per ara, germáns: per vosaltres no n' hi ha de fets.

ANDALUSSADAS DEL ARCALDE.



En compte d' aná á Madrit
per palaus y tonterías,
valdría més que 'ns tragués
las nostras escombrarías.

¿No 's podría sapiguer cóm es aquesta *tal ma-*
nera?

«...que los 52 mil premios hallarán segura-
mente su decisión...»

Seguramente... decisión... Aixó va complicant-
se per moments.

«...su decisión en 7 clases sucesivas.»

Premis dividits en classes; classes que son suc-
cessivas... ¡Vajin prenent nota de tots aquests
disbarats!

Continúa:

«El primer premio de la primera clase...»

Hauría de seguir dihent: *de la primera puerta*
del primer piso.

Explica 'ls premis fins á la classe sexta, y al
arribar á la séptima, l' autor del prospecte 's
desborda y diu:

«...y en la séptima clase podrá en el caso más
feliz eventualmente importar 500 mil, especial-
mente 300 mil, etc.»

Eventualmente... especialmente... incompre-
siblemente. ¿Qui ho entén tot aixó? ¿Son 500 mil
ó 300 mil? ¿Es eventual ó especial ó qué?

Pero no importa: lo prospecte segueix expli-
cantse y exclama:

«Los precios son: 1 billete original, entero, 30
reales, 1 billete original, medio, 15 reales.»

Es á dir que hi ha bitllets originals y bitllets
que deurán ser traduccions; bitllets enters y bit-
llets á micas... Quin galimatías!

A fi de que 'l lector no s' escami y comensi á
maliciar, lo prospecte corra á tranquilisar-lo y li
diu:

«Los billetes se hallan provistos de las armas
del Estado.»

¡Respiro! Si hi ha *las armas del Estado*, ja
quedo més sossegat: es una gran garantía.

Encare hi ha més:

«Verificado el sorteo, se envía la lista oficial,
provista de las armas del Estado...»

Ja veuen que d' aquesta manera no hi ha pe-
rill: las armas ho arreglan tot y 'ns aseguran la
cosa.

De tots modos, crech que lo més saludable es
no embolicarse per cap concepte.

Los bitllets los cobran en pessetas; pero 'ls pre-
mis los pagan en *marchs*.

Y aixó, si un no té molts *quadros*, no li serveix
de res.

MATÍAS BONAFÉ.

VOX PÓPULI.

Perque á una dona que tractantme un día
de murri y d' indecent
vareig darli un revés com una casa,
¡cobart! va dirm' la gent.

Al endemá sense motiu ni solta
un' altre m' esbroncá,
y per passar prudent sens contestarli,
¡cobart! me van cridá'.

Y ab una qualsevol tenint disputas
ahi' al mitj del carré',
al clavarme un bolét que 'm cou encare
¡cobart! tothom digué.

Inexplicable qüestió
hont may trobo la rahó.
¡Cobart! si 'm deixo pegar,
¡¡cobart!! si 'm vull apartar
y ¡¡¡cobart!!! quan pego jo.

FOLLET.



TOROS Á TARRAGONA.

Toros á Tarragona, equival á dir; hi haurá bullanga y gresca á la plassa; donchs densá que aquesta va inaugurar-se que, casi, casi, resulta á escándol per corrida, de tal manera que al endemà després dels toreros, tenen que anarhi 'ls fusters y mestres de casas de remendo.

La que 's doná 'l diumenje passat, ab toros de Gomez, de Colmenar Viejo, lidiats per las quadri-llas dels simpátichs espasas Mazzantini y Guerrita, era de creure que seria una corrida més que regular; pero 'l públich que assisteix á la plassa de Tarragona, se ha empenyat en que li cridin lo que ell hauria tingut de cridar aquell dia al Sr. Gobernador que presidia: alló de.—*No lo en... tien... del... ¡No lo en... tien... del...*

La lidia dels tres primers toros, sigué bona. En Mazzantini y principalment en Guerrita feren primors ab la capa y mataren los tres banyuts ab cinch estocadas y un *descabello* de 'n Mazzantini al tercer ¡hasta allá! Hi hagué ademés banderillas y picas molt ben posadas, alguna superior.

Peró ¡*Xiquets de Dèu!* surt lo quart toro y al veure 'l públich que no prenía la primera vara, allá va que vola una pluja de projectils que 'l més petit era una ampolla de Manzanilla (vuida per supuesto) y 'l més gros un banch de contra barrera. La quadrilla abandona al toro sol á la plassa; *idas y venidas* dels guindillas; conferencias y parlaments, y al últim, l' ordre pera que surtissen los mansos, donada p l *manso* president.

¿Y donchs pera qué serveixen las banderillas de foch? Surti 'l quint toro á sustituhir al quart y *¡aquí fué Troya!* al presentarse en Mazzantini pera matar, creyent lo públich que 'ls hi volían *estafar* un toro, perque no 'l matava en Guerrita, comensan á ploure banchs, ampollas, taronjas, mahons y pedras procedents del tendido de sol, quals gradas eran desfetas ab gran rapidés y tirats sos balsons enters abaix de la plassa, y posats á tirar hasta hi tiraren ¡un policia! que aná á parar, mitj fet malbé, contra la barrera.

Y en Mazzantini, ferit en la má d' un cop de ampolla, bregava ab lo toro y 's de'ensava al mateix temps d' un salvatge que havia baixat á la plassa y que arbolant un mahó anava á tirárseli á sobre. ¡Sort que 'l toro se interposá, que sinó en Mazzantini hauria tingut de fer us de la espasa pera lliurarse de aquell salvatge!

Entretant, en los tendidos, dirimían las qüestions que se suscitaven á bastonada seca, tenint que ser portats alguns á la enfermeria per curá-loshi las contussions rebudas.

¿Y 'l president, qué feya? Donava gust als alborotadors manant á n' en Guerrita que matés al toro, ab tot y tenir ja aquest una estocada d' en Mazzanti. Es dir, destituhí á aquest en mitj de la sort

de matar, ab la mateixa facilitat ab que destitueix á un ajuntament en plé período electoral.

Resumint: la corrida hauria sigut bona en qual-sevol altra plassa, puig lo bestia doná joch y 'ls minyóns treballaren bé, sobressurtint los espasas. Sabém que aques's se despediren, *para siempre jamás amén*, de la plassa de Tarragona, com en altra ocasió ho feu l' Espartero.

Pera acabar: un tarragoní, lamentantse de lo succehit, nos deya:

—L' escándol ha sigut promogut pèls de Reus, per enveja que 'ns tenen de que tinguém plassa de toros y ells no. (Histórich.)

RAMONET.



PRINCIPAL.

Son de aplaudir los esforços de la companyia Vico per imprimir en las funcions la major varietat. En *Los amantes de Teruel*, en *La vida es sueño* y últimament en *Guzmán el bueno*, una de sas millors creacions, nos ha donat Vico ocasió repetida de celebrarlo y aplaudirlo. Sobreposantse á la fatiga que tan extraordinari treball ha de produhirli, l' eminent actor, totas las nits que surt á l' escena, fa gala de sas facultats admirables, donant vida y calor als variats personatjes dels dramas que interpreta.

L' ajudan magníficament Ricart Calvo y 'ls demès actors de la companyia.

Respecte á Calvo ha interpretat *El gran Galeoto*, en una forma si 's vol menos briosa que son difunt germá; pero més acomodada á la realitat: menos caldejada; pero més convincent. Alcansá una ovació.

Una innovació.

Las funcions del dissapte, de carácter popular. Se posan en escena dos dramas dels millors del repertori, ab gran rebaixa de preus.

Lo públich de Barcelona, sobre tot aquella gran massa d' espectadors aficionats á lo bó y barato, no deixarán de aprofitar la ganga que 'ls brinda l' empresa del *Principal*.

LICEO.

GLI AMANTI DI TERUEL.

Si l' estreno de una ópera sigüés una batalla—com molts suposan—hauria de considerarse com una gran victoria 'l triunfo alcansat dissapte á la nit pèl mestre Bretón, sobre la escena del *Gran Teatro*. Los pochos ó molts elements que tractavan de cohibir l' expansió del públich, hagueren de cedir á les corrents de un éxit creixent, que 's manifestava á cada punt ab atronadors aplausos y cridades del autor á la escena; y que al terminar l' *andante* del ja famós duo del acte tercer se convertí en una explosió de general entusiasme.

Gran victoria que ha de satisfer doblement al autor de la ópera, considerant que no sempre 'l públich de Barcelona s' inclina á sancionar los éxits forjats en la vila y cort de Madrit. Mes lo qu' es aquesta vegada hem estat conformes. De ser aficionat á fer metàforas cursis diria que 'l sol del geni tè prou forsa y prou virtut en los seus raigs pera desvaneixer los núvols de las preocupacions y de las antipatias.

LA NOSTRA GENT. (*Dibuix de Mariano Foix.*)

ELLS:—No... sí... no sè... ¡qui sab!... ¡no puch!...

LA NENA:—¡Ay ay!... ¡aquest senyor ara fa de papá!...



TOMÁS BRETON.

Gli amanti di Teruel es una ópera basada en lo famós drama de Hartzembusch y té la gran ventatja inicial de presentar una acció magistralment desenvolupada y exuberant de situacions musicals. Las mateixas reformas que ha introduhit Bretón en l' argument, singularizadas ab lo prólech y l' últim acte ó epílech, donan á la producció major interés y prestan al compositor motius sobrats de lluhiment.

L' istil general de l' ópera careix de unitat. Desde 'l prólech ab sas melodías que 's destaquen á la manera italiana, al últim quadro del epílech de marcat sabor francès, passant per certs trossos tractats al istil de Wagner y de Boito, s' observa que Bretón no ha fixat encare 'l seu istil, no ha volgut lligarse ab las trabas de un caràcter determinat. Aquesta circumstancia, que no revela indecisió, qualitat desconeguda de tot talent verdader y 'l de Bretón no pot posarse en dupte; aquesta circumstancia, té la ventatja de allunyar de la composició la més petita sombra de monotonia; y es tant més de notar, en quant Bretón, al seguir distints istils, no sol caure en reminiscencias de altres autors distingits, talment com si al tantejar géneros tant diversos hagués tingut á gloria fer gala de la pasmosa varietat de sas apituts.

En lo que 's mostra singularment expert y á una envejable altura, durant tot lo decurs de l' ópera, es en la manera de tractar la instrumentació, sempre abundant, fácil y rica en combinacions armónicas. En aquest punt revela no sols una gran inspiració sinó també molta ciencia, y

un perfecte coneixement de tots los secrets del art.

Sense que 'ns proposém fer un anàlisis puntual de tota la composició, hem de senyalar á la lleugera los trossos que més bona impressió produheixen.

Lo preludi, aplaudit sempre, predispón á l' audició de la ópera. Ell sol indica que no 's tracta de una composició vulgar. Segueix un coro ben caracterisat, y ressonan aplausos entusiastas en una aria de barítono intercalada en una escena ab lo baix.

La cantilena del tenor, que 's repeteix distintas vegadas en lo decurs de l' ópera, tanca una melodia tendre, suau, impregnada d' enamorament y de un caràcter espanyol molt marcat. La tal cantilena s' ha fet popular desde 'l primer día.

Vé á continuació un duo de tenor y tiple ple de delicadesa y magníficament delineat, interromput pèl cant planyívol dels treballadors del camp que van á la feyna.

Una escena agitada, á la qual posa fi 'l toch de oració, donant lloch á que 'l baix entoni una sentida pregaria que repeteix lo coro á la sordina, es també una pessa notable especialment en sa darrera part.

Lo final del prólech, quan Marcilla 's despedeix de sa enamorada, arriba al cor, per la ternura de qu' está impregnat. Es una situació musical culminant, plena de color y de sentiment que 'l mestre ha traduhit ab verdadera y penetrant inspiració. L' orquesta su-

pleix á la paraula, escampant raudals de poesia.

Lo primer acte, menos inspirat que 'l prólech, es tal vegada més treballat, y no deixa de oferir alguns fragments dignes de nota. Una cansó de segón tenor, de bonich sabor oriental; una aria de contralt tal vegada una mica massa llarga, una escena de contralt y tenor y una altra de contralt y baix, aquesta última un tant inconexa, precedeixen á la preciosa dansa oriental, qu' es la joya del acte. Quánta elegancia, quánta distinció no revela! Los verdaders aficionats la saborejan ab embelés, y si al final no esclata 'l públich en un gran aplauso, es perque Bretón, aquí com en altres passatjes de la partitura, desdenya 'ls efectes ruidosos que convidan al esclat.

Lo quadro primer del acte segón se distingeix per una preciosa romansa de tiple, tractada á la manera de Meyerbeer; una pessa sentida y molt intensa. Segueix un duo de tiple y contralt terminat ab un *racconto* de melodia preciosa y sumament característica y finalisa ab l' anada de Isabel al altar á unir-se ab l' home á qui no estima, sentiment de recansa que traduheix l' orquesta ab gran precisió.

Respecte al quadro segón, si á la nostra má estés, lo suprimiriam. Dramàticament, la situació de Marcilla, lligat á un arbre, mentres corra 'l plasso que li han donat per arribar á Teruel y unir-se ab sa enamorada es de un poderós efecte; la música en cambi, no pot traduhirla: s' hi oposa 'l compás, la quadratura. L' esforç del mestre Bretón revela un gran talent; pero lo impossible no té solució.

Arribem al acte tercer, que l' ompla casi tot lo gran duo de tenor y tiple, la pessa mestra de l' ópera, la més aplaudida, la més celebrada: la que fa alsar al teatro com un sol home. Tot 'o que diguessem seria poch pera donar una idea de aquesta composició genial, plena de interés dramàtic, entrecreuada de frasses felissas, exhuberant de passió. Aquellas dos figuras son los *Amants de Teruel* enters y verdaders, realsats fins á la sublimitat. Victima de un fat advers, Marcilla ha de morir ferit per la paraula de una dona, que á pesar de que s' está morint de amor per ell, se recorda de qu' es casada y li nega l' almoyna de un petó. ¡Quina situació musical més inmensa, y ab quin vigor l' ha traduhida 'l mestre castellá! Aquest duo bastaría per sí sol á obrir á la nova ópera las portas dels primers teatros d' Europa. ¡Es colossal!

L' acte darrer, com á conjunt es tal vegada 'l més armónich y ben trassat de la partitura.

Los coros de vilansans y escolanets interromputs pèls preparatius del enterro de Marcilla, precedeixen á la gran escena de la iglesia, en que 'l cant plá 's barreja á las oracions y als apassionats accents de la enamorada Isabel. L' aria final posada en boca de aquesta es un tros de música superior. Al acte no li falta més que 'ls encants de la escenografía. Trist es tenir que confessar que al Liceo ha sigut posat ab pobresa y hasta ab descuit. Aixís y tot la música—lo únich que brilla—impresiona. ¿Qué no faría si estigés realzada per la *mise en scene*?

En l' execució se distingiren tots los artistas: la Borelli, insuperable; la Leonardi, excelent; en Valero fet un héroe; magníficament en Labán; en Riera, notable, y hasta las parts secundarias, l' Oliver y en Boldú, perfectament encaixats.

Pero qui mereix un aplauso entussiasta es en Goula, per la rapidés ab que ha concertat l' ópera del seu company y per la maestría ab que l' ha dirigida. No s' interessa més un pare per un fill, que ell per *Gli amanti di Teruel*.

L' ovació dispensada al mestre Bretón, no terminá en lo teatro. Després de la funció un numeroso grupo l' acompanyá al seu domicili, y als crits de «Visca Bretón» respongué aquest ab aclamacions á Catalunya y á Barcelona, pronunciant un breu discurs ab lo qual demostrá que la modestia es companyera inseparable del talent.

¡Mil enhorabonas al valent compositor! Mil enhorabonas per aquesta ópera y per las que vingan després!

Perque no duptém que alentat per un éxit tant just com inmens, nos proporcionarà novas y freqüents ocasions de aplaudirlo y celebrarlo.

NOTICIAS.

Rigorosament, la revista escénica de la semana termina aquí.

Romea está á punt de tancar fins al próxim setembre. La companyia catalana se 'n va á Reus y Tarragona ahont posará las obras millors del repertori.

—Al *Espanyol* continua la companyia infantil, recullint los aplausos dels admiradors de tan homeopáticos artistas.

—Al *Lirich* hi anirá á primers de juny la companyia dramática de *Novelli*, artista de cap de brot, al que hi ha grans desitjos de tornar-lo á veure.

—Al *Tivoli*, per descansar als intérpretes de

La Bruja, s' han donat algunas representacions de la notable sarsuela del Sr. Nicolau *El rapto*.

—Ha sigut molt aplaudit lo drama *Serafina la devota*, posat á *Novedats*, com també una nova pessa del Sr. Marxuach, titulada: *Un marido de alquiler*, que abunda en xistes y situacions cómicas.

—Al *Eldorado* explotan ab fortuna lo recurs dels beneficis, per lo qual durant la semana no hi ha hagut cap estreno.

—A *Calvo y Vico* hi anirá en breu una nova companyia de sarsuela, en la qual hi figuran la Sra. Gonzalez y 'l mestre López.

—Y al *Circo Equiestre*, las funcions variadas de sempre.

N. N. N.

A UN AMICH.

EPÍSTOLA.

Dius que 't cansa, amich mèu, la solteria y pensas buscar dona per estar com fan molts, en companyia fent vida de familia, qu' es molt bona pel qui li marxa bè. Mès si un se fia y jutja pèl que veu ó deixan veure creyent lo que 's pot creure, molt fácil li será caure de potas com cauhen las granotas y quan l' aygua l' ofegui y s' hi baralli, plegui 'l ram y dirá qu' un altre talli.

La dona es sempre igual, rossa ó morena, simpática ó bonica, jova ó vella, petita, seca ó plena, tan val l' una com l' altra per parella; la bondat y 'l seu cor y 'l genit propi, per més que fassis, may podrás coneixe si t' ha de donar l' opi, ó t' ha d' engallinar ella mateixa: lo que pots fé, amich mèu, per ta fortuna, remena, escapsa b- y pènsate'n una, si tens sort y no hi trobas enganyifa pots dir qu' has tret la rifa; si no 't surt bè, per acabá 'l fastidi no tens altre recurs que 'l suicidi,

Desgraciat d' aquell que busca, indaga, rebuja, tria, corra, mira, escolta, creyent lo pastanaga que fentho aixis, ab confiansa molta no pot equivocar-se... lo sol brilla, lo cel está seré, de res perilla, creu que mirants'hi molt y bella estona coneixerá la dona:

al últim, satisfet, escull la noya pensant trobá' una joya; de prompte s' ennuvola, vé la pluja y á las horas lo porch se torna truja.

Desenganyat amich, si m' has de creure no 't fixis pas en res pèl bè buscarlo; lo mal no 'l deixan veure y 'l bó ja 's cuidan massa d' ensenyarlo. Mentres no 's queixi may, si l' observavas, dels nervis, ó migranya, ni 's costipi y li agradin las cols, bróquil y fabas y vegis que s' atipi, ja tot ho tens: demánala depressa que 't juro que será bona mestressa.

Fuig d' aquella, per més que rica sigui, si veus que pren sovint tassas de caldo, que tingui atachs nerviosos que no rigui y no li agradi 'l bróquil: es un saldo.

Lo pobre que s' embarca, que tremoli
pot dir qu' ha begut oli,
per metjes y gallina,
per reconstituyents y ví de quina,
no guanyará pas prou pèl que li falta,
sempre 'l veuréu aná ab la má á la galta.

Si 't fá la gracia Dèu de ferte pare,
ja tens altra amargura,
com qu' ella may té gana y tot l' esbara
y li dona basqueig menjar *verdura*,
las didas fan la festa;

t' acaban d' aixugar lo poch que 't resta.
Ja ho sabs tot, amich meu; m' alegraría
ja qu' has resolt casarte, que la dona
qu' ha d' esser ta muller no 't surti tía,
ni sigui un *difuntet* la tal minyona.

Si tens la mèva sort, que no 's veu gayre,
serás felís, diixós vivint ab ella;
dos voltas m' hi casat ab tant bon ayre
tenint tan bona estrella,
que si torno á enviudar lo dol arraso,
y seguint la costum l' endemá 'm caso.

M. VALLS.

16 abril 1889.



Lo mestre Bretón es un valent.

Sa existencia ha sigut una lluyta incessant: ha tingut de bregar per la vida y per la gloria.

Fill de una familia modesta de Salamanca y orfe de pare desde sa infancia, sols mercés al talent músich qu' en ell despuntava pogué cridar l' atenció y captarse, á falta d' ausilis, bons consells, que 'l dugueren á Madrid ab sa familia.

Allí pera guanyarse las caixaladas hagué de recorrer totas las gerarquías dels músichs pobres. Tocava en una orquesta quan tenia feyna; sigué pianista de un café, y per fi y durant molts anys dirigí la música de un Circo Equestre.

Aquí á Barcelona per l' any 76 ó '77 lo veurem dirigint una mitjana companyia de sarsuela en lo *Teatro del Circo*.

Però Bretón endurit en lo treball, no desconfiá may de sí mateix, ni del porvenir.

Per últim lográ una plassa de pensionat en l' Academia de Roma, y allí pogué enrobustir sos coneixements y preparar-se per apareixer com á compositor de punta.

Sa ópera *Guzmán el Bueno* fou un ensaig ab lo qual demostrá que la pensió que li havia sigut concedida no era llevar sembrada en terreno estéril.

Després y mentres somiava y componia sa ópera *Gli amanti di Teruel*, organisava una societat de concerts clássichs que ha alcançat á Madrid una gran reputació y fora de Madrid molta anomenada.

Escriure una ópera bona implica un treball inmens; pero no basta escriurela; es necessari trobar una empresa que la posi en escena, y aixó es encare mes difícil.

Bretón ha hagut de lluytar quatre ó cinch anys seguits pera lograrho. Las resistencias que ha tingut de vencer eran pera desesperar á un altre home menos avesat á la lluyta.

Lo fallo desfavorable del jurat qu' examiná la partitura; sas polémicas en la premsa; las gestions sens fi que hagué de practicar lo mestre, ans de lograr sos propósitos, demostren que Bretón reuneix á un gran talent una poderosa forsa de voluntat.

Per aixó havém dit al comensar aquestas ratllas, compendi de una existencia tota combat: lo mestre Bretón es un valent.

Però avuy ja ha romput lo glas.

Y al camí sembrat d' espinas ha succehit una vía cuberta de flors y de llorer.

Bretón necessita aspirar la fruició de la venjansa, assombrant ab sas obras successivas als mal aconsellats qu' en lloch de donarli lo má tractavan de barrarli 'l pas.

Los homes de geni son com los rius: quan se 'ls vol contenir, se desbordan.

Lo primer día de carreras doná lloch á que l' *ayga lifa* desplegués la sévas galas.

Succehit lo de sempre: al Hipódromo hi anaren los escullits; lo poble no 's mogué de casa.

Una pesseta per estar á la *pelousse*, al batarell del sol y del ayre, servint de comparsa á la gent elegant degudament separada, no es per tentar á nostras classes treballadoras.

Hi ha mil espectacles millors y més agradables ahont poder gastarla.

Diumenje entre l' elegancia femenina predominavan los sombreros petits y 'ls colors verts en vestits y sombreros.

—Tant color vert—deya un *sportman*—per lo que toca á las festas hípicas hauría de suprimirse.

—¿Per qué? ¿no li agrada 'l vert?

—A mí moltíssim: pero observo que 'ls caballs que han de correr, se pensan qu' es ferratje y 's distreuen.

—¡Ah!

Una altra moda.

Los joves més lluhits del *turf*, los que en lo vestir semblan figuríns, portavan los pantalóns arrebossats fins als turmells.

Es una moda molt cómoda.

En lo successiu l' usarán los vehíns del Ensanxe en días de pluja.

Los carreters tot temps de l' any.

Y 'ls *pollos* de la *crème* á la vainilla 'ls días de carreras.

Cassat al vol, durant lo *desfile* en lo carrer de Corts.

I iscutian dos menestrals sobre l' utilitat de las carreras. L' un las defensava; l' altre las atacava.

—Desenganyat, deya 'l primer: las carreras contribuheixen al foment de la cria caballar.

A lo qual responia 'l segon:

—Entenemos ¿de la cria caballar é de la cria asnal?

No 's queixará D. Francisco.

L' Ajuntament de Limoges acaba de invitarlo pregantli que visiti aquella població francesa.

D. Francisco ha acceptat lo convit

Es natural: aquestas invitacions s' acceptan sempre á *crema dent*.

Un quadret de costums.

S' estava celebrant un casament. Punt del sa-

CASSERA.



—Pássiho bè, senyor... dallonsa.
 —¿Cóm diu?—¿Que vè per 'quí dalt.
 —No tinch l' honor de conéixela...
 —No vol dir res... ¡tan se val!

crifici, ja llóbrega iglesia de Sant Pere de las Puellas.

La núvia estava radiant ab son trajo riquíssim, modelo de bon gust y d' elegancia: lo nuvi concentrat, com l' home qu' está á punt de donar un pas tan trascendental, que suposa un cambi comp'ert de vida. Los convidats alegres y pensant en lo dinar de bodas.

Apareix lo capellá: los nuvis s' adelantan; pero com la iglesia de Sant Pere es tan fosca, lo nuvi inadvertidament trepitja la qua del vestit de la que va á ser la seva part contraria.

Aquesta, més ayrada que si li haguessin trepitjat lo péu, se gira de cara al seu futur marit y li diu:

—¡Animal! ¡Estúpit! Podrías anar ab més cuydado.

Lo nuvi tornantse roig com una donzella quan sent lo primer piropo:

—Dispensa, filla: no volia ferho.

Comensa la ceremonia.

Los nuvis se donan las mans, y 'l capellá pregunta:

—Vosté, D. Fulano de tal ¿vol á donya N. N. per esposa?

Lo nuvi sense vacilar y ab véu entera:

—¡No pare!

Los concurrents se quedan espalmats. Lo mateix capellá murmura:— No m' havia succehit may una cosa semblant.

Y 'l nuvi, dirigintse als concurrents, exclama:

—Dispénsin senyors: jo no puch unir-me perpétuament ab una dona quals maneras deixan moltíssim que desitjar.

Y agafantse del brás de un amich fuig de la iglesia, com l' incaute au-cell, que ha lograt rompre 'l llás que 'l retenia.

De aquest fet se 'n despren una lli-só moral.

Senyoras nuvias: quan tingan de casarse, prescindeixind els vestits ab qua. Y si tenen mal génit, reprimeixinlo, que si diuhen ¡animal! al seu futur espós, aquest tindrà motiu de escarmarse. Si avants de casarse ja l' insultan, ell creurá ab rahó, que una vegada casats, hasta seràn capassas de pegarli.

Encare existeix lo batalló sagrat.

Dijous á la tarde varem veure'l acompanyant al cementiri ab tots los honors deguts, á son comandant Don Joseph Reig.

Parlo del batalló de Veteranos, que ja casi no surt si no per assistir al enterro dels seus jefes y oficials... y per cert que fa molta tropa.

Pero ¿y quan mori l' últim veterano qui l' acompanyará al cementiri?

¡L' últim veterano!

¿Creurían que 'm fa l' efecte del

últim home que ha de quedar al mon, si es que 'l mon no mor' de mort violenta?

Es molt notable la colecció de fotografias que reproduhint tipos espanyols de totes las provincias, escenas, paissatjes y monuments, envia á la Exposició de Londres, lo conegut é inteligent fotógrafo Sr. Esplugas.

Ditas fotografias destinadas á omplir més de 20 metres quadrats en aquella exposició están colocados dintre de uns marchs notables per sa varietat y elegancia, deguts á D. Gustavo Martí, que aliat ab lo Sr. Esplugas exposará també aquest producte de la seva artística industria.

Per gracia en treure motius, no hi ha ningú com lo nostre poble, y per traduhir ab xispa al seu idioma tots los noms estranjers, tampoch.

¿Saben com ne diuhen ja d' aquest establiment inglés, *Old England*, que s' ha obert ara fa poch? *Oli en gran.*

Y á propòsit de la casa aludida.

En un dels anuncis fixats á la porta, 's llegeix lo següent:

«Se necesitan buenas oficiales para piezas grandes de Caballeros...»

¿Han vist may res tan... tan... tan...?

No sé com dirho.

La ploma se m' ha tornat roja.

De nou ha sigut concedida l' empresa del Liceo al Sr. Bernis, que segons tinch entés l' any que vé pensa fer alternar en lo cartell als dos grans tenors del sigle, en Gayarre y en Massini.

MES DE MARÍA.



La mamá tota negrosa,
la nena tota blanqueta;
l' una es una fló olorosa,
l' altra es una poncelleta.

Com si diguésem:—Matarán Lagartijo y Fras-cuelo.

Lo *Diari de Barcelona* quan s' hi posa es terrible.

A la primera idea d' erigir un monument á Ildefons Cerdá, l' autor del plano del Ensanche, ha comensat á tirar pedras contra 'l recort del ilustre ingenier.

Cerdá era republicá federal, y ab tot y serho, 'l s' u plano sigué imposat pel govern de Madrid, contra la voluntat del municipi de Barcelona.

Per tal motiu, en lloch de un monument, ha d' erigírseli un padró de ignominia, ab la següent inscripció.

«Barcelona agradecida al que con auxilio del poder central, pisoteó su derecho y abofeteó su dignidad, le levanta este monumento, á fin de que pase á las generaciones futuras el recuerdo de su humillación.»

Aixís canta la calandria del carrer de la Llibreteria.

Y en veritat que fins á cert punt, y baix la manera especial que té de veure las cosas, la rahó li sobra.

Ildefons Cerdá, en lloch d' escriure 'l tractat de urbanisació, obra colosal, admiració de propis y extranyos y en lloch de trassar un plano que podrà tenir defectes com tota obra humana, pero que respón á un gran esperit de justicia y de igualtat, podia utilizar la gran influencia que segons sembla, tenia ab lo govern de Madrid, adquirir terrenos en gran escala, fer un plano per favorir los seus terrenos y convertirse de ingenier humil en poderós milionari.

Aixís s' hauria estolviat de morir en la pobresa, hasta 'l punt de que l' enterressin poch menos que de limosna.

Y 'ls seus heréus y successors podrián erigirli un monument que fes la pols á algú altre que se 'n aixeca á Barcelona.

Llavors, es de creure, que 'l *Diari*, aniria á cremar incens al peu de la estatua de Cerdá.

Com crema incens al peu de la estatua de algú altre, que deu tot lo qu' es á sas contractas ab lo poder central.

Que per alguns ni la ciencia, ni la honradés brillan més .. que uns quants milions de duros.

Ab motiu de la mort de Mr. Chevreul, á l' edat de 102 anys, se refereixen algunas anécdotas del eminent químic.

Quan contava un sigle de vida, un día passava pel carrer un enterro y 'l conductors del cadáver van donar una empenta al venerable jayo, tirantlo per terra.

Gran indignació dels transeunts.

Mr. Chevreul, al aixecarse digué:

—Cálmense senyors: tenen rahó d' estar cremats... Hi ha tant temps que 'ls faig esperar.

Entre 'ls objectes que més cridan l' atenció en la Exposició Universal de París, s' hi conta una petita cantitat d' ostras contenint perlas per valor de tres milions de franchs.

—Pórtam á París—deya una enamorada al seu galán, al enterarse de la noticia —Tinch un capritxo.

—¿Quín capritxo?

—Menjar una dotzena d' ostras d' aqueixas.

Lopez-Editor, Rambla del Mitj, n.º 20, Llibrería Espanyola, Barcelona.



OBRA INTERESANTE

LOS SECRETOS
DE LA
CONFESION

POR
CONSTANCIO MIRALTA
(Presbítero)

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

JOAQUIN DICENTA

SPOLIARIUM

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

JOSÉ ZORRILLA

EL CANTAR

DEL

ROMERO

LEYENDA EN VERSO

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

Obra útil para los visitantes á la Exposicion
Universal de Paris

GUIA DE PARIS
Y SUS CERCANÍAS

Ilustrada con 40 vistas y un
plano de la ciudad.

Un tomo en 8.º, tela

Ptas. 6.

OBRA NUEVA

Tomo 59 de la
BIBLIOTECA DEMI-MONDE

CONDE DE CABRA

Ptas. 1.

Obra nova

GENT DE CASA

PER

EMILI VILANOVA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.50.

JOSÉ NAVARRETE

MARÍA DE LOS ÁNGELES

TERCERA EDICION

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

MANUEL ANGELON

¡Flor de un día!

Y

Espinas de una flor...

NOVELAS

BASADAS EN LOS DRAMAS DE SU MISMO TÍTULO

Forma esta obra 2 tomos en 8.º con 16 láminas y dos preciosas cubiertas
al cromo.

Precio: Ptas. 6.

ALGO

POR

J. M. BARTRINA

ilustrado por

J. L. PELLICER

Ptas. 3.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, é
bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No
responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.



A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.^a—*Po-ma*
2. XARADA II.—*A-gus-ti-na.*
3. ANAGRAMA.—*Sant-Nats.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Robinson petit.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Argentviu.*
6. ROMBO.—

C
P E P
P A R I S
C E R V E R A
P I E R A
S R A
A

7. GEROGLÍFICH.—*Per nas gros en Masvidal.*



XARADAS.

I.

En un basar de total,
set ó vuyt *hu dos-primera*
á baix, espera que espera
que l' *hu-dos* baixés de dalt.
Los devía venir mal
no poder cobrá 'l treball,
perque una, qu' está al Call,
puja á dalt, d' esperar farta,
y ab *inversa tersa-quarta*
tirá á l' home escala avall.

MARANGY.

II.

Dos invertida *primera*
de un taller lo noy de 'n Port,
Primera total segona
que treballi ab tanta sort

J. TERRÍ.

ENDAVINALLA.

Ni só cargol ni bolet
y la pluja 'm fa sortir:
si cau aygua tot m' estufo;
si fa sol estich pansit.

T. T. T.

MUDANSA.*

Quan la *Tot* posada ab e:
va venir de *Tot* ab i
vestida de *tot* ab o
es quan me va doná 'l sí.

DOLORS MONT.

TRENCA-CLOSCAS.

DON LÁZARO LEÓN FEUDO.

VILASAR.

Formar ab aquestas lletras lo títul de un drama castellá.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
- 8 2 3 4 6 7 8.—Nació europea.
- 3 5 6 8 1 7.—Nom d' home.
- 1 8 2 3 4.—Opera.
- 6 8 4 8.—Animal.
- 3 5 4.—Número.
- 1 8.—Nota musical.
- 4.—Consonant.

QUIM MORA.

EN VAGA.



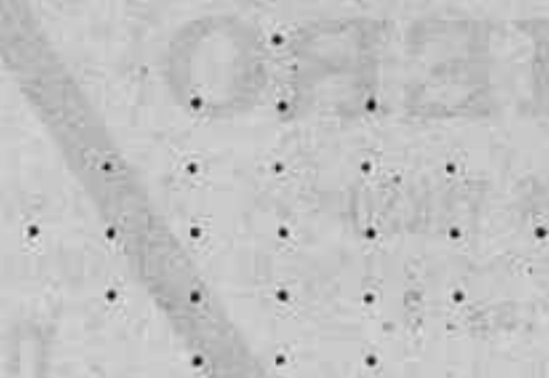
—Y donchs ¿que no tenim feyna?
—No fa poch mesos ni gayres!
—Noy, si aquests ayres no mudan,
haurém d' aná... á Buenos-Ayres.

CONVERSA.

—Ja ho sabs, Pepet, per diumenje
se prepara una excursió.
—Escolta, ¿anirém molt lluny?
—Ja ho crech, passarém del Clot,
y 'ns ne portarém formatje,
dos grossos pans de crostóns
y també durém rostida
lo que fa poch t' he dit jo

SALDONI DE VALLCARCA

ROMBO.



Primera ratlla vertical y horisontal, consonant.—Segona, eyna de fuster.—Tercera, edifici.—Quarta, objecte pera cuynar.—Quinta, carrer de Barcelona.—Sexta, en la mar.—Séptima, vocal.

UN SERRALENC.

GEROGLÍFICH.

×

Pos Pos Pos

D I L

CC

J. ALAMALIV.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.